

Хила Є. П.
*аспірантка кафедри міжнародних економічних відносин,
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-431-6-45>

СОЦІАЛЬНА Й ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ МОЛОДИХ МІГРАНТІВ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

Економічно розвинуті країни вже впродовж тривалого часу утримують лідерство за кількістю прийнятих мігрантів та зокрема, мігрантів молодого віку. У їх числі і країни ЄС. За країни 10 років (з 2014 по 2023 рік) кількість молодих іноземців у віці 15–29 років, що проживають у країнах ЄС, зросла на 39%, а станом на 1 січня 2023 року на території ЄС проживали понад 8,7 мільйонів іноземців та осіб без громадянства у віці 15-29 роки, з них 45,4% – це молодь у 24–29 років, тобто найбільш перспективна з точки зору впливу на трудовий та інтелектуальний капітал група населення. Вагомою є роль внутрішньої мобільності молоді між країнами ЄС, що реалізується відповідно до права вільного переміщення населення в межах об'єднання. При оцінці впливу прибуття молодих мігрантів на розвиток людського, зокрема інтелектуального капіталу країни, важливою є не тільки оцінка складу мігрантів за рівнем освіти, кваліфікацією, знаннями мови, професійним досвідом, але і те, наскільки ефективно молодь адаптується до соціально-економічних умов – як швидко знаходить відповідну освітню роботу чи продовжує навчання, знаходить своє місце у соціумі, тобто інтегрується у соціально-економічний простір.

Молоді мігранти є найбільш перспективною з точки зору впливу на інтелектуальний капітал країни групою населення. Як свідчать дані статистики, частка високоосвічених мігрантів є найвищою саме у віковій групі 25–44 років, а надто це стосується молоді, що є громадянами 13 країн ЄС, що приєдналися у останній хвилі. Серед таких мігрантів частка осіб з вищою освітою сягає 70% [1]. Серед молоді вищим є рівень знань іноземних мов, що спрощує працевлаштування та сприяє подальшому навчанню мігрантів у приймаючій країні. Наявність середньої освіти є мінімальною передумовою для соціально-економічної адаптації мігрантів, в той час

як вища освіта є запорукою не тільки успішного професійного розвитку для іноземця, але і важливим внеском у процес збалансування ринку праці приймаючої країни.

Освітній рівень молодих іноземців, що проживають на території ЄС, значно зріс за останнє десятиліття, хоча і є нижчим за відповідний показник для громадян ЄС, що проживають у країнах громадянства, та громадян ЄС, що проживали в іншій країні ЄС. Так, частка іноземців третіх країн віком 25–29 років, що поживали на території країн ЄС і мали вищу освіту, зросла з 27,7% у 2013 до 36,5% у 2023. Аналогічний показник для громадян ЄС, що проживали у країнах громадянства зріс з 36,8% до 44,2% [2]. Найбільше мігрантів з вищою освітою у відсотковому співвідношенні до загальної кількості прийнятих країною іноземців мають Люксембург, Ірландія, Данія. Цікавим є факт, що більша половини іноземців, що прибули у ці країни у 2023 році, ще до приїзду, завчасно знайшли місце роботи або прибули на конкретне місце роботи, що є важливою передумовою швидкої економічної адаптації іноземців до життя у новій країні [3].

Молоді мігранти у ЄС, як і у інших країнах, є вразливішими з точки зору працевлаштування у порівнянні з громадянами приймаючої країни та громадянами інших країн ЄС. Серед молоді з третіх країн, що проживають в ЄС, значно більше безробітних, та таких, що передчасно покинули навчання і не працюють. Майже 43% молодих іноземців віком 16–29 років, що проживають у ЄС, загрожує бідність та соціальне виключення, 12% є безробітними, 19% юнаків та дівчат не працюють та не навчаються – рис. 1.

Такий значний розрив у показниках зайнятості та залучення до навчання між громадянами та іноземцями характерний не для всіх країн ЄС. Найнижчі показники безробіття серед молодих мігрантів мають Ірландія, Нідерланди, Люксембург, тобто країни із високою часткою високоосвічених мігрантів, що є результатом ефективної міграційної політики, спрямованої на залучення висококваліфікованих фахівців. Ці ж приймаючі країни мають найнижчий серед членів унії показник надкваліфікації серед іноземців (понадкваліфікації, англ. «overqualification»), тобто відсотка осіб із вищою освітою у структурі зайнятих, що працевлаштовані на посади з меншими вимогами до кваліфікації, аніж у них наявна за дипломом. Відповідно, у країнах, де такий індикатор є високим (у Іспанії, Португалії, Греції, Іспанії він становив у межах 46-62%), мова йде про марнування інтелектуального потенціалу трудових мігрантів, який використовується неефективно.

Греція, Італія та Іспанія мають високий загальний рівень безробіття, а тому можна припустити, що невідповідність кваліфікації займаної посади характерна і при працевлаштуванні власних громадян та є наслідком макроекономічної нестабільності. Це припущення підтверджується лише для Греції, де 38% громадян є «недооціненими» на займаних посадах [5]. У Італії та Іспанії коефіцієнт «надкваліфікації» серед власних громадян є на середньоєвропейському рівні та значно нижчим, ніж для іноземців, що також бути свідченням упередженості при працевлаштуванні іноземців та недостатньої підтримки мігрантів, в тому числі висококваліфікованих.

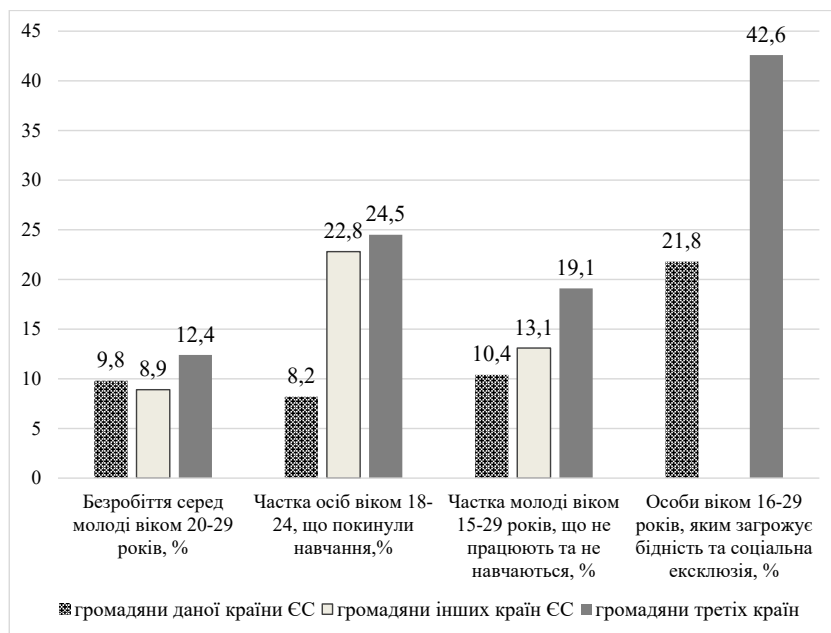

Рис. 1. Показники соціальної та економічної інтеграції молоді у ЄС за громадянством, 2023 рік

Примітка: дані щодо соціального виключення внутрішніх мігрантів відсутні

Джерело: [4]

Таким чином, вплив міграції молоді на приймаючу країну визначається не тільки і не стільки якісним складом новоприбулих потенційних працівників, а здатністю державних механізмів узгодити

потреби національного ринку праці та кваліфікаційні характеристики нових його учасників, забезпечити підтримку іммігрантської молоді у подальшому навчанні, відповідному кваліфікації працевлаштуванню та подоланні життєвих труднощів, пов'язаних із переїздом у іншу країну.

Література:

1. Bossavie L., Garrote-Sánchez D., Makovec M., Özden Ç. Skilled Migration. A Sign of Europe's Divide or Integration? *The World Bank Group*. Available at: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099550107182219118/pdf/IDU00f035be3001db04ff609eef0970f48bd2900.pdf> (accessed October 11, 2024)
2. Population by the education attainment level, sex, age and citizenship. *Eurostat*. Available at: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/edat_lfs_9911_custom_12758716/default/table?lang=en (accessed October 11, 2024).
3. Foreign-born population by sex, age, main reason for migrating, citizenship and labour status. *Eurostat*. Available at: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfsa_pfganwsm_custom_13411581/default/table?lang=en&page=time:2023 (accessed October 13, 2024).
4. Migrant integration statistics. *Eurostat*. Available at: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Migrant_integration_statistics (accessed October 13, 2024).
5. Over-qualification rates by citizenship. *Eurostat*. Available at: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfsa_eoqgan_custom_13416088/default/table?lang=en (accessed October 13, 2024).